

דף עקורות בנושא הר הבית

ראש הישיבה הרב ברוך ויזר שליט"א

1. במדבר ה' א'-ג'

« וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. צוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְשַׁלְּחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צְרוּעַ וְכָל זָב וְכָל טָמֵא לְנֶפֶשׁ. מִזְכֹּר עַד נִקְבָּה תִשְׁלַחוּ אֶל מַחוּץ לַמַּחֲנֶה תִשְׁלַחוּם וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָם.

2. זבחים קט"ז, ב

תניא כשם שמחנה במדבר כך מחנה בירושלים מירושלים להר הבית מחנה ישראל מהר הבית לשער נקנור מחנה לוייה מכאן ואילך מחנה שכינה והן הן קלעים שבמדבר.

3. פסחים ס"ז, ב

"וכל זב" לרבות בעל קרי

4. רעב"ם הלכות בית הבחירה פרק ז' סעיף א'

פרק שביעי

א מצות עשה ליראה סן המקדש שנאמר ומקדשי תיראו. ולא סן המקדש אתה ירא אלא ממי שצוה על ידאתו :

5. רעב"ם הלכות בית הבחירה ז, ז

ז' אע"פ שהמקדש היום חרב בעונותינו חייב אדם במראי כסו שהיה נהג בו בבניינו. לא יכנס אלא למקום שמתר להכנס לשם ולא ישב בעזרה ולא יקל ראשו כנגד שער המזרח שנאמר את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו. סה שמירת שבת לעולם אף מרא מקדש לעולם שאע"פ שהיב בקדושתו עומד :

6. רעב"ם הלכות בית הבחירה פרק ו' ו"ד

יך כל מקום שלא נעשה בכל אלו וכסדר הזה אין קדוש נטור וזה שעשה עזרא שתי תורות* זכרון הוא שעשה לא במעשיו נתקדש המקום שלא היה שם לא מלך ולא אורים ותומים. ובטה נתקדשה* בקדושה ראשונה שקדשה שלטה שהוא קידש העזרה וירושלים לשעתן וקידשן לעתיד לבא :

השנת הראב"ד

*נקודות ראשונות שקדשה פלגה.
א"א סברה עלמה היא זו ולא
ידעתי מאין לו ובכמה מקומות
במשנה אם אין מקדש ירדג ובגמ'
אמרו דנטול מחיצות אלמא למ"ד
קדושה ראשונה לא קדשה לעמיד
לכא לא חלק בין מקדש לירושלים
לשאר א"י ולא עוד אלא שאני
לומר שאיני לכוני יוסף דאמר
קדושה שנייה קדשה לעמיד לכא
לא אמר אלא לשאר א"י אבל
לירושלים ולמקדש לא אמר לפי
מ"ס יודע מרא פסקה
וירושלים עתידים להסתנות
ולבקדש קידוש אחר פולמי
ככבוד י"י לעולם ק' גלה לי
מסד פ' ליראיו לפיכך סכנס
עמה שם אין זו כרת :

מן ולמה

אני אומר במקדש וירושלים קדושה
ראשונה קדשה לעתיד לבוא .
ובקדושת שאר א"י לענין שביעית
ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא . לפי
שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה
במלה . והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמרו
חכמים אע"פ ששמוטין בקדושתן הן עומדים אבל חיוב
הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש
רבים וכיון שנלקחה הארץ מידיהם במל הכבוש ונפטרה
מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ
ישראל . וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש
אלא בחוקה שהחזיקו בה ולפיכך כל מקום שהחזיקו
בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא
מקדש היום ואע"פ שנלקח הארץ ממנו וחיוב בשביעית
ובמעשרות על הדרך שביארנו בהלכות תרומה :

**(ה) בית המקדש . והגכנס עתה למקום
מקדש חייב כרת שכולנו עמאי מתים וקדושה הראשונה קדשה לשעתה
וקדשה לעתיד לבוא [מ"ח] ועיין בליקוטי הלכות זכחים בפרק
השיחם והמעלה מש"כ שם מענין זה :**

לפיכך פשוט הוא, שלא עלתה מעולם
על דעתו של הראב"ד לומר, שבזה"ז אין שום
איסור להכנס בטומאה למקום המקדש, ואפילו
איסור דרבנן, ואם הי' מתכוין להשמיענו היתר
גמור לא הי' סותם את דבריו לומר אין בו
כרת, דמשמע דאיסורא איכא, ואפילו איסור
דאורייתא ג"כ משמע, אלא שבא למעט, שכרת
אין כאן, משום ביטול קדושת המחיצות שאין
כאן מקדש ד', וגבי כרת כתיב "כי את מקדש
ד' טמא ונכרתה הנפש ההיא מעמ'".

12. עישפט כהן עמ' רכ"ו-רכ"ז

של הארץ לא קדשה לעתיד לבא, ואינה קימת כולה בזה"ז, אבל בקדושת מקום מקדשנו קדשה לעתיד לבא וקימת היא כולה בזה"ז ולעולם, וכן ההלכה רוחת וקבועה בישראל.

עכ"פ כן היא גם דעת שאר רוב רבותינו הראשונים ז"ל בכללם, כדעת הרמב"ם ז"ל הברורה והמוחלטת, וכהכרעה העיקרית של רוב המשניות והסוגיות, שגם אם קדושה ראשונה

13. עישפט כהן עמוד ר"א

ולעזרת נשים, הוא לא גזירה משום סחור לכרמא שלא יכנסו לעזרת אנשים, כי לא מצינו גזירות כיוצא בזה במקום זריזים, אלא הוא כמו שמפורש בתוספתא דפ"ק דכלים: ר"ש אומר החיל ועזרת נשים מעלה יתרה היא בבית עולמים, והטמאים שנכנסו לשם פטורים, ומעלה יתרה אינה גזירה משום סחור לכרמא, אלא שמשום קדושת המקום עשו מעלה וכבוד, ומעלה כזו, שבאה מצד רוממות כבוד המקום, יכולה להיות נמשכת תמיד, וק"ו שיכולה להיות מעלה דרבנן נוהגת, משום כבוד קדושת המקום, שלא לבטל את כל קדושתו גם בחורבנו, מק"ו דקדושת הארץ בכללה, שאף למ"ד דבטלה מה"ת מ"מ לא בטלה ממעלה דרבנן, כמשכ"ל.

ואמנם מצינו שגזרו חכמים שלא לכנסו טמאי מתים בחיל ובעזרת נשים, במקום שמדאורייתא שרי, אבל אם היתה הרצועה ניתרת בזה בזה"ז הלא לא רק טמאי מתים יכנסו למקום האיסור, אלא גם זבים וזבות יכנסו שמה, שע"ז ודאי יש איסור דאורייתא, ומלבד זה גם הגזירה דרבנן אפשר שתשאר לעולם למעלת קדושת בית עולמים עכ"פ מדרבנן, אכן באמת גם איסור דרבנן זה, של כניסת נכרים וטמאי מתים לחיל

14. עסכת עידות ב, א

הר הבית היה חמש מאות אמה על חמש מאות אמה רובו - מן הדרום, שני לו - מן המזרח, שלישי לו - מן הצפון, מיעוטו - מן המערב. מקום שהיה רוב מדרתו - שם היה רוב תשמישו:

15. עישפט כהן, עמ' ר'

ונראה פשוט דה"ה אם נתקדשה רק ע"י מחיצה ובפה בהסכמת ב"ד, אע"פ שלא נעשה אפי' באחת מכל אלו, ג"כ קדושה יש בה, אלא שאינה קדושה גמורה, ואסור להכנס בה בטומאה. אע"פ שאין חייבין עלי', כדיוק לשון המשנה אין חייבין עלי' אבל איסורא איכא.